

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/24/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7023200077
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7023200077.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu, JUDr. Jana Martinčeková ako členka senátu a JUDr. Martin Tiso ako člen senátu vo veci žalobkyne: KONZEKO spol. s r.o., IČO: 31 659 772, Areál NPZ 510, Markušovce, zastúpenej: WITT&KLEIM ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA S.R.O., IČO: 47 257 164, Dolná 6, Banská Bystrica, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia zo 17. januára 2023, č. 3208-3/2023-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach sp. zn. KE-3Sa/5/2023 z 30. novembra 2023 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Žalobkyňa má voči žalovanej právo na náhradu 100 % trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobkyňa bola v marci 2022 zamestnávateľkou zamestnancov, ktorí boli účastní na sociálnom poistení. V apríli 2022 podala pobočke žalovanej v Spišskej Novej Vsi mesačný výkaz poistného, v ktorom okrem iného uviedla, že dátumom výplaty príjmov zamestnancov za marec je 30. apríla 2022, poistné však do tohto dátumu neodviedla. Okresný súd Košice I uznesením z 13. apríla 2022, ktoré bolo uverejnené vo vydaní Obchodného vestníka z 21. apríla 2022, začal voči žalobkyni reštrukturalizačné konanie. Ďalším uznesením, ktoré bolo uverejnené vo vydaní z 19. mája 2022, okresný súd povolil jej reštrukturalizáciu. Konečne, uznesením z 29. decembra 2022, uverejneným vo vydaní Obchodného vestníka zo 4. januára 2023, okresný súd schválil reštrukturalizačný plán a ukončil reštrukturalizáciu žalobkyne.

2. Počas reštrukturalizácie pobočka žalovanej rozhodnutím z 5. septembra 2022 predpísala žalobkyni poistné za marec 2022 v celkovej sume 10.295,86 €. Napriek odvolaniu žalobkyne ústredie žalovanej preskúmaným rozhodnutím zo 17. januára 2023 potvrdilo rozhodnutie pobočky. Zdôraznilo, že povinnosť platiť poistné vzniká priamo zo zákona a rozhodnutie o jeho predpísaní je len deklaratórne. Podľa hlásenia samotnej žalobkyne, ktoré predložila až 21. apríla 2022, sa poistné stalo splatným 30. apríla 2022, teda až po začatí reštrukturalizačného konania. Bola teda oprávnená ho uhradiť do 30. apríla 2022, kedy vznikla pohľadávka na toto poistné.

3. Správny súd tu napadnutým rozsudkom sp. zn. KE-3Sa/5/2023 podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP zrušil preskúmané rozhodnutie, ako aj rozhodnutie pobočky z 5. septembra 2022. V odôvodnení sa stotožnil s názorom, že pohľadávka na poistné za marec 2022 vznikla 1. apríla 2022, teda pred začatím reštrukturalizácie, a žalovaná si ju v nej podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii mala prihlásiť. Ustanovenie § 120 ods. 2 cit. zák. v znení účinnom od 1. marca 2017 viaže vznik pohľadávky na okamih, kedy bol dlžník prvýkrát oprávnený plniť ju, a argumentácia žalovanej nezohľadňuje túto zmenu. Podľa § 129, § 138 ods. 1 a § 139 ods. 1 zákona č. 461/2003

Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov môže platiteľ poistného zaplatiť poistné ihneď po uplynutí príslušného kalendárneho mesiaca, a vtedy vzniká pohľadávka naň. Reštrukturalizácia žalobkyne sa začala s právnymi účinkami od 22. apríla 2022, pričom žalovaná už od 21. apríla 2022 mala k dispozícii údaje, na základe ktorých mohla uplatniť poistné za marec 2022. V závere správny súd odkázal na rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 17/2022 a 9 Sžsk 31/2021, v ktorom boli vyjadrené rovnaké názory na výklad § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

4. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalovaná domáha zrušenia tohto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie. Pohľadávke podľa nej musí zodpovedať dlh, teda povinnosť dlžníka plniť. Ustanovenie § 170 ods. 21 zákona č. 461/2003 Z. z. však za evidovaný nedoplatok na sociálne poistenie považuje pohľadávku na poistnom. Z tohto a iných ustanovení vyplýva, že dlh na poistnom vzniká až neodvedením poistného včas, a do tohto okamihu žalovaná ani neeviduje voči platiteľovi nedoplatok. Poistné a príspevky, ktoré nie sú nedoplatkom, si žalovaná nemôže uplatňovať v reštrukturalizácii. Podľa toho tak treba posudzovať aj oprávnenie platiteľa odvieť poistné a príspevky na účely § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. Pokiaľ by zákonodarca chcel ustáliť vznik verejnoprávnej pohľadávky bez ohľadu na splatnosť, bol by to bol rozlíšil rovnako, ako to urobil pri súkromnoprávnej pohľadávke.

5. Žalobkyňa navrhla zamietnuť kasačnú sťažnosť. Žalovanej vytkla, že naďalej zotrúva na názore, že pre posúdenie vzniku pohľadávky na poistné sú rozhodné len ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. To však odporuje judikatúre tunajšieho súdu, podľa ktorej sa vznik pohľadávky na účely toho, či sa mala prihlásiť do reštrukturalizácie, posudzuje predovšetkým podľa § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

6. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) v medziach uplatnených kasačných bodov (§ 453 ods. 2 SSP).

7. Podstatu kasačnej sťažnosti žalovanej tvorí argumentácia, že pre vznik pohľadávky na poistné (a príspevky na starobné dôchodkové sporenie) sú rozhodujúce ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. Už veľký senát tunajšieho súdu však v rozsudku sp. zn. 19 SVs 1/2023 vyslovil právny názor, že na účely výkonu sociálneho poistenia je síce kľúčovým a všeobecným právnym predpisom zákon č. 461/2003 Z. z., avšak v prípade, ak do oblasti sociálneho poistenia vstúpi iná právna skutočnosť, v tomto konkrétnom prípade začatie reštrukturalizačného konania a naň nadväzujúce jeho ďalšie fázy, musí sa uprednostniť zákon č. 7/2005 Z. z. majúci v takom prípade postavenie špeciálneho právneho predpisu. Na základe toho veľký senát dospel k záveru, že aj vznik pohľadávky žalovanej sa v tomto prípade musí posúdiť predovšetkým podľa § 120 ods. 2 cit. zák. (hoci v danej veci išlo o pohľadávku na penále podľa § 240 zákona č. 461/2003 Z. z.). Podľa § 466 ods. 3 SSP je tu konajúci senát kasačného súdu viazaný týmto právnym názorom a nevidí žiaden dôvod sa od neho odkláňať. Preto nie je podstatný ani odkaz žalovanej na ustanovenie § 170 ods. 21 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré nepodáva definíciu pohľadávky (a už vôbec nie na účely zákona č. 7/2005 Z. z.), ale len vymedzuje definíciu nedoplatku na účely poskytovania informácií do databáz podľa veľmi špecifického zákona č. 177/2018 Z. z. (zákon proti byrokracii).

8. Pokiaľ ide o samotnú otázku, odkedy je platiteľ poistného oprávnený zaplatiť poistné, možno odkázať na rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 9 Sžsk 31/2021 alebo 7 Ssk 17/2022, ktoré citoval aj správny súd. Podľa § 129 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa suma poistného určuje percentuálnou sadzbou z vymeriavacieho základu dosiahnutého v rozhodujúcom období, ktorým podľa § 139 ods. 1 cit. zák. je spravidla kalendárny mesiac, za ktorý sa platí poistné, a to aj pre zamestnávateľa (§ 139 ods. 3 cit. zák.). Podľa § 141 ods. 2 cit. zák. za zamestnanca odvádza poistné zamestnávateľ a podľa § 142 ods. 1 tohto zákona sa poistné platí zásadne za kalendárny mesiac pozadu. Uplynutím kalendárneho mesiaca je zamestnávateľ v zásade schopný ustáliť, či zamestnanec bol alebo nebol poistencom, vie zistiť výšku jeho vymeriavacieho základu a dokáže z neho vypočítať poistné. Na základe toho správny súd - v zhode s tunajším súdom - uzavrel, že zamestnávateľ je oprávnený splniť svoju povinnosť odvieť (zaplatiť) poistné, ktoré platí sám a ktoré platí jeho zamestnanec podľa § 141 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z., v prvý deň po uplynutí kalendárneho mesiaca, ktorý je rozhodujúcim obdobím na určenie vymeriavacieho základu jeho zamestnancov (§ 139 ods. 1 a 3 cit. zák.). Opačný výklad - že by platiteľ nebol oprávnený (nesmel) zaplatiť poistné pred splatnosťou - už tunajší súd v uvedených rozsudkoch označil za zjavne absurdný.

IV.

Záver

9. Z uvedených dôvodov kasačná sťažnosť žalovanej nie je dôvodná, a tak ju kasačný súd podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

10. Pretože žalobkyňa bola v kasačnom konaní plne úspešná, podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP jej kasačný súd priznal aj náhradu trov kasačného konania proti neúspešnej žalovanej.

11. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.